

Foredrag d. 6. november 2017 på Badehusvej

Seniorforsker Steffen E. Jørgensen, Viborg holdt foredrag om Amterne og deres arkiver.

Ca 70 interesserede tilhørere havde fundet vej på denne kolde aften til Badehusvej, en aften hvor DIS- Aalborg også var inviteret.

Der er blevet aftalt på forhånd, at Steffen E. Jørgensens slides vil blive langt ind på vores hjemmeside efter foredraget.

Steffen E. Jørgensen gav os en detaljeret historisk gennemgang af amternes opståen og ændring gennem tiderne, helt op til i dag.

Vi hørte først om hvordan landet fra ca 1100-tallet op til ca. 1662 var opdelt i len. Her var det lensmænd, der bestyrede kongens godser.

En af lensmændenes opgaver var at opkræve skatter for kongen. Lensmændene var overvejende adelsmænd.

Efter enevældens indførelse i 1660, nedsatte kongen antallet af len. Der blev indført regionalstyre, og lenene kom nu til at hedde amter.

En konsekvens af enevældens indførelse var også, at adelens magt blev indskrænket i betydelig grad.

Amterne blev ledet af en amtmand som var udpeget af kongen. I starten var amtmanden ofte adelig, men først

i 1800-tallet krævede man, at amtmanden skulle være jurist, altså professionelle embedsmænd.

Begrebet Stiftsamtmand hørte vi også om.

Stiftamtmanden var den øverste verdslige leder af folkekirken i et stift. Han udgjorde sammen med biskoppen stiftsøvrigheden for folkekirken i et stift.

Stiftamtmandens opgaver bestod sammen med biskoppen i at tage sig af kirkelige opgaver, forvalte stiftsmidler. Midler der hørte under præsteembederne og kirkerne.

Amtmanden var mere synlig i den daglige administration, da han var de lokale embedsmænds leder.

Han tog sig også af de tungere sager så som justitssager, som han overordnet stod for. Det kunne dreje sig om faderskabssager, skilsmisser, adoptioner, navneændringer etc.

Vi blev også præsenteret for begrebet amtsstuer. Her behandledes skattesager, ejendomsskatter etc.

En af amternes store og dyre opgaver var sygehusvæsnet og bygning og vedligeholdelse af amtsvejene.

I 1793 kom der en ny amtsreform.

Meningen med denne reform var, at forsøge at udligne størrelsesforskellene på de meget store og de meget små amter.

Denne reform holdt næsten 200 år - lige til kommunalreformen i 1970. Januar 2007 blev amterne nedlagt og Danmark opdelt i 5 regioner.

Efter kaffepausen fik vi forevist eksempler på arkivalier som kan findes i amtsarkiverne.

De arkivalier, som vi som slægtsforskere er mest interesserede i, og som kan findes i disse arkiver er:

- familieretslige sager

- faderskabssager
- skilsmisser og separationssager
- adoptionssager
- navneændringer.

Vi så et eksempel på en faderskabssag. En ung kvinde, som forsøgte at få bidrag fra den udlagte barnefader. En sag fra Nørresundby/ Aalborg. Den unge kvinde havde født tvillinger, men begge børn var døde kort efter fødslen. Hun ønskede at få et underholdsbidrag på 50 kr.

Vi blev præsenteret for et eksempel på en separationssag, hvor hustruen ønsker separation fra sin mand, da han drak og slog hende og ikke sørgede for hendes underhold.

Den sidste sag vi hørte om, var et anlægsarbejde omkring bygning af Aggersundbroen. Et samarbejde mellem flere amter.

Birgitte Brem